

Задерейко Олександр Владиславович

Національний університет «Одеська юридична академія»,

доцент кафедри інформаційних технологій, кандидат технічних наук

СУВЕРЕНІТЕТ ДЕРЖАВИ В ЕПОХУ КОНСЦІЕНТАЛЬНИХ ВІЙН

Війна це суспільне явище, яке є засобом вирішення протиріч між державами в боротьбі за ресурси, контрольовані сторонами. Це явище носить природний характер і еліти, без шкоди для своєї держави, не можуть його скасувати, а можуть лише пом'якшити або навпаки стимулювати його протікання.

Виказане розуміння війни принципово відмінно від класичного подання [1]. Відмінність полягає в тому, що конфлікти та цільові установки не обов'язково мають політичну природу і є значно старішими ніж самі держави.

На сьогодні стає очевидним, що світ вступив у новий етап протиборства цивілізаційних форм організації свідомості людини. Це протиборство здійснюється шляхом ведення інформаційних війн. Об'єктом поразки і перетворення в цьому випадку, є ціннісні установки населення держави. Стратегічні цілі держави/населення замінюються другорядними, впровадженими у свідомість мас таким чином, що їх досягнення сприймається як благо. В основі такого впливу лежить знищення людської здатності до вільної ідентифікації, тобто до самовизначення того, ким громадяни прагнуть бути у рамках культурно-історичної традиції. Коли громадяни мають самоідентифікацію, вони є твердими у думках та діях, знають своє місце у суспільстві, мають мережу людських зв'язків та почувають себе частиною величезного національного державного організму. Якщо здатність громадян до самоідентифікації знищити, тоді їм можна вселити будь-яку ідентифікацію яка вигідна тому, хто знищує їх свідомість [2].

Такий тип протиборства отримав визначення - **консцієнтальні війни** (консцієнтальність походить від латинського слова *conscientia* - "свідомість" або "совість"). Вони є цивілізаційними за змістом та інформаційними за засобами. Враховуючи безпосередній зв'язок ціннісних і цілевстановлюючих настанов громадян з їх культурою, можна стверджувати, що об'єктом руйнування у консцієнтальній війні є культурна оболонка супротивника, а оскільки культура — стрижень цивілізації, питання йде про руйнування цивілізації. Після цих руйнувань та зломів держава перетворюється на відкритий порожній простір [3].

Якщо подивитися з цієї точки зору на феномен глобалізації, який призводить до проблематизації і демонстрації обмеженості структури національної держави, народам, що населяють державу, необхідно відповісти який тип державності у неї будується.

На цей момент звертає увагу багато теоретиків, які аналізують феномен сучасної геополітичної реальності і геополітичної структури світу. Мануель Кастельс ввів вперше поняття мережевої держави і став стверджувати, що за останні 15 років ХХІ століття відбулася кардинальна зміна природи та функції держави. З його точки зору, саме зараз у зв'язку з процесами глобалізації в усьому світі, розгортається криза національних держав (неважливо моноетнічних або поліетнічних) — коли ідея конституювання нації за рахунок держави виявляється неможливою, і національна держава програє. На її місце приходить мережева структура, де держава починає виступати як складна комунікаційна мережа, по відношенню до якої дуже важко визначити, де ядро, а де периферія, тому що дуже часто периферія територіально “виповзає” дуже далеко за кордони самої держави, і прийняття рішення про переміщення фінансових потоків може здійснюватися в різних точках і вузлах даної мережевої структури. Сучасні телекомунікаційні технології дозволили

формування феномену держави як мережі, яка пронизує інші мережі. Цей феномен де далі стає масштабним та принциповим.

Ці об'єктивні обставини провокують боротьбу особистості громадянина проти виникаючого нового інституційного механізму [4].

Значно важливішими з точки зору проблеми консцієнтальної зброї є мережеві структури. Саме мережеві структури здійснюють зовсім інший тип колонізації, ніж мононаціональні держави. Найбільш важливий моментом боротьби і колонізації мононаціональною державою є проблема територіальних захоплень і підпорядкування собі території. Для мережевої держави принциповим є не територіальне захоплення, а перетягування (перевизначення) населення на свою сторону з тим, щоб населення могло користуватися комунікаційними і мережевими каналами даної мережевої державної структури.

На цьому тлі починається включення в дію найпотужніших комунікаційних структур мережевої держави, де основним моментом є не захоплення території, а втягування в ці комунікаційні структури різних груп людей. Найголовніше, на що слід звернути увагу — на яких підставах та як громадяни включаються в ці комунікаційні структури, у якому сенсі вони в них виступають.

З одного боку інформаційна, фінансова, бізнес-еліта держави прагне до входження в міжнародні мережеві структури, а з другого - на яких правах? На практиці цим пунктом є момент входу в перетин і взаємодію з глобальними мережевими структурами, і в ньому визначається можливість суб'єктності держави — можливості ставити самостійні цілі, впливати, або грати за правилами глобальних мережевих структур.

З того моменту, коли держава починає грати за правилами глобальних мережевих структур, починається реалізація основного сенсу консцієнтальної зброї і консцієнтальних війн. Ці війни передусім розгортаються в усвідомленні громадянами того, що відбувається, і вони далі приймають відповідні рішення.

В силу наявності інформаційних та екранних технологій, які можуть певним чином трактувати і демонструвати будь-яку подію, громадяни потрапляють у таку ситуацію, де з шаром їх свідомості можна працювати цілеспрямовано. Звичайна свідомість громадян влаштована так: виникає якась подія, вони її усвідомлюють, і шар свідомості як би належить самому плану дії і від нього не є відокремленим. Усвідомлення того, що зараз відбувається, належить самому учасникові події і супроводжує його дію. І це нормальний звичайний феномен організації самосвідомості громадян у повсякденному житті. У разі складної події для усвідомлення якої треба зібрати величезний масив фактів — експертних думок, аналізу наслідків, — виявляється, що покладатися на свою власну самосвідомість не виходить, потрібна екранна технологія, на якій це усе і буде монтуватися. Цей момент має кардинальне значення для зміни форм організації свідомості громадян. Тому що виходять два принципово різних "малюнка". До цього свідомість громадян функціонувала таким чином: по-перше, вони точно знають — вони не є божевільними — вони точно знають, що їх самосвідомість належить їм. Це вони зараз самоусвідомлюють, що саме відбувається. Громадяни при цьому дуже чітко розрізняють, що вони щось усвідомлюють, а є деяка реальність того процесу, який відбувається і який вони усвідомлюють. Громадяни можуть в деяких самоусвідомленнях помилятися (тобто змінилося їх усвідомлення). Якщо відбувається трансформація певного типу цінностей, розуміння, відношення, то тим самим трансформується і змінюється ситуація.

Консцієнтальна війна це виклик, за яким стоїть проблема формування нового типу панування, тому що на зміну силовому, фінансовому пануванню к світі приходить панування консцієнтальне, коли можна просто панувати над свідомістю громадян. Цей тип панування відрізняється від так званого панування в умовах ідеологічного суспільства, в якому, контролюється тип

деяких висловлювань, які повинні відповідати певному корпусу інтересів еліти держави [5].

В умовах консцієнтального панування, навпаки, громадянам дається свобода висловлювати те, що вони хочуть, і думати, як їм заманеться. Але при цьому жорстко контролюються форми їх самосвідомості та свідомості.

У структурі консцієнтальної зброї і консцієнтальних війн свідомість деякого найбільш важливого для громадян процесу їм не належить і сам цей "ландшафт", на якому розгортається свідомість і переживання громадян, є інженерною конструкцією. Цей "ландшафт" створюється у вигляді версій подій або у вигляді аналітико-експертних оцінок. Сам процес створення цього "ландшафту" означає, що свідомість громадян є предметом маніпулювання. При цьому не можна визначити суб'єкта, який це робить навмисно. Громадяни самі беруть у цьому участь, в силу того, наскільки вони можуть собі це дозволити. Тому що подія зачіпає інтереси всіх включених до "ландшафту" громадян. В цих умовах стає практично неможливо протиставляти те, що показується та усвідомлюється, і саму реальність.

Якщо у громадянина є непорушна точка його власного самозвіту, то з цього виводиться структура будь-якого типу його оцінок. Це означає, що те, як громадянин усвідомлює себе і ті цінності, на яких він стоїть та яких він дотримується - виступає у вигляді деякої основи для його оцінок та його суджень.

Консцієнтальна війна є невід'ємною від військових операцій та є включеною в них, як найважливіший оператор. Вона розгортається поверх або без військових операцій. Консцієнтальна війна – це спосіб виготовлення “солдат” та “генералів” війни як з мешканців тих територій, на яких розгортаються військові операції, так і спостерігачів за ходом війни по всьому світу. У відповідь на цивілізаційне перевербування населення, консцієнтальна війна виявляє цивілізаційні цінності протиборчих світових еліт.

Список використаної літератури:

1. Война (War). URL: http://economic-definition.com/War/Voyna_War__eto.html. (Дата звернення 20.04.2018.).
2. Консциентальная война: глобальные тренды глобального противоборства. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/konstsientalnaya-voyna-globalnye-trendy-globalnogo-protivoborstva>. (Дата звернення 20.04.2018.).
3. Понятие консциентальной войны. URL: <http://conflictmanagement.ru/ponyatie-konstsientalnoy-voyny>. (Дата звернення 20.04.2018.).
4. Консциентальное оружие и консциентальные войны. URL: <http://gtmarket.ru/laboratory/publicdoc/2007/782>. (Дата звернення 20.04.2018.).
5. Концептуальні основи захисту інформаційного суверенітету України: монографія / О.В. Задерейко, О.В. Троянський, Р.І. Чанишев. – Одеса: Фенікс, 2018. – 112 с.